

RASA RAČIŪNAITĖ-PAUŽOLIENĖ

Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva
Vytautas Magnus University, Lithuania

KRIKŠČIONIŠKOS ŠEIMOS PAŠAUKIMO VIZIJA JONO PAULIAUS II MOKYME

The Vision of Christian Family Vocation
in the Teaching of John Paul II

SUMMARY

This article examines the vision of the Christian family vocation in the teaching of Pope Saint John Paul II. Attention is given to the concept of a Christian family, which is conceptualized in two ways – as a married couple and as a Universal Church, i.e. the People of God. The article deals with the problem of the purpose and mission of a Christian family in the modern world. How do Christian women or men understand their purpose in families and society to which they belong? How does one succeed in being „salt of the earth“, how does one maintain their Christian identity persevering as a good Catholic, Christian and spouse? The analysis of the teaching of John Paul II emphasizes that the family vocation is closely intertwined with the vocations of man and woman and helps to disclose their differences through the communion of two persons. The gift that a man and woman give to each other as spouses performs both the function of procreation the Creator assigned to them and enables them to fulfil their union of love and life. In *Gratissimam Sane* John Paul II encourages spouses not to fear the demanding and true love which „creates the good of persons and of communities; it creates that good and gives it to others“ (GS 1994, 14). The pope emphasizes also a significant role of the family as a domestic church, urging spouses to pray for their family's vocation. The main mission of a Christian family as the Universal Church is to preserve the treasure of faith; to engage in a new evangelization process involving not only individuals but also groups of people; to establish an interreligious dialog. Thus, Christian education is perceived as a constant process of personal maturity and identification with Christ.

SANTRAUKA

Straipsnyje analizuojama krikščioniškos šeimos pašaukimo vizija Jono Pauliaus II mokyme. Aptariama krikščioniškos šeimos sąvoka, kuri suvokiama dvejopai – kaip sutuoktinių pora ir visuotinė Bažnyčia, t. y. Dievo

RAKTAŽODŽIAI: Krikščioniškos šeimos pašaukimas, Jonas Paulius II, mokymas.

KEY WORDS: Vocation of the Christian family, John Paul II, teaching.

tauta. Darbe keliama problema: kokia yra krikščionio / kataliko paskirtis ir pašaukimas šeimoje bei visuomenėje? Kaip šiuolaikiniame sekuliariame pasaulyje išlikti „žemės druska“? Kaip išlaikyti krikščionišką tapatybę, išlikti geru kataliku / krikščioniu ir geru sutuoktiniu? Tyrimo analizė atskleidė, kad Jono Pauliaus II mokyme šeimos pašaukimas neatskiriamas nuo moters ir vyro pašaukimo, kurių skirtingumas išryškėja šeimoje per asmenų bendrystę. Sutuoktinių „savęs dovanojimas“ šeimoje atlieka svarbiausią Kūrėjo jiems skirtą reprodukcinę funkciją ir išpildo gyvenimo bei meilės bendrystę. Laiške šeimoms *Gratissimam Sane* pabrėžiama reikli sutuoktinių meilė, kurianti asmeninį ir bendruomeninį gėrį (GS 1994, 14), sukurianti glaudžius ryšius tarp asmenų ir kartų. Popiežius iškelia šeimos kaip namų bažnyčios svarbą, ragindamas sutuoktinius melstis už savo šeimos pašaukimą, kad liktų ištikimi savo sandorai su Dievu. Krikščioniškos šeimos, kaip Visuotinės Bažnyčios, misija – saugoti tikėjimo lobį, įsilieti į naują evangelizaciją, apimančią ne tik asmenis, bet ir žmonių grupes; formuoti brandžią krikščionių bendruomenę ir užmegzti tarpreliginį dialogą. Taigi krikščionio ugdymas suvokiamas kaip nuolatinis asmeninės brandos ir panašėjimo į Kristų procesas.

ĮVADAS

Jonas Paulius II (Karolis Juzefas Voityla) – vienas įtakingiausių XX a. lyderių, palydėjęs Bažnyčią į trečiąją krikščionybės tūkstantmetį, savo apaštaline veikla paskatinęs komunizmo imperijos griūtį Rytų ir Vidurio Europoje. Šis popiežius – aktyvus žmogaus teisių, religijos laisvės, taikos ir gyvybės gynėjas, suformulavęs naujosios evangelizacijos principus, skatinęs ekumeninį ir tarpreliginį dialogą. Religinio, socialinio ir visuomeninio gyvenimo klausimais jis paskelbė 15 enciklikų, 14 apaštalinų paraginimų, 11 apaštalinų konstitucijų, 44 apaštalinius laiškus (Boruta 2005).

XX–XXI a. sandūros jaunimas, brenęs jo mokymų Pasaulio jaunimo dienoje dvasioje, laikė jį savo kartos popiežiumi. Neretai jis vadinamas ir šeimos popiežiumi, nes savo enciklikose, apaštalinuose paraginimuose ir laiškuose ne kartą gvildeno krikščioniškos šeimos ir jaunosios kartos ugdymo klausimus.

2020 m. švenčiant 100 metų Karolio Juzefo Voitylos (g. 1920 m. gegužės 18 d.) gimimo jubiliejų, verta permąstyti Jono Pauliaus II, kaip krikščioniškos

šeimos ugdytojo, vaidmenį. Ankstesni tyrinėtojai Jono Pauliaus II mokymą nagrinėjo įvairiais aspektais: analizavo Jono Pauliaus II mokymą Bažnyčios švietimo kontekste (Baniulis 2008), gvildeno Dievo susivienijimo su žmogumi bei Dievo gailingumo paslaptį (Baniulis 2006; 2007), išryškino popiežiaus pastangas stiprinti demokratiją per asmenybiškumą (Kėvalas 2008). Tarp užsienio autorių reikėtų išskirti Rolando Moreno darbus, kuriuose, pasitelkus popiežiaus mokymą, nagrinėta šeimos, kaip namų bažnyčios, teologija ir jos misionieriška / sakramentinė tapatybė, šeimos ir santuokos reikšmė naujoje evangelizacijoje (Moreno 2014; 2019). Vertas dėmesio ir Davido Delaney darbas, kuriame gvildinama Jono Pauliaus II tėvystės teologija (Delaney 2005). Deja, krikščioniškos šeimos pašaukimo aspektas popiežiaus darbuose, ypač Laiškuose jaunimui, iki šiol nebuvo išsamiau nagrinėtas.

Šio straipsnio tikslas – aptarti Jono Pauliaus II mokymą, skirtą krikščioniškos šeimos ugdymui, kuriame išryškėja krikščioniškos šeimos pašaukimas.

KRIKŠČIONIŠKOS ŠEIMOS PAŠAUKIMO VIZIJA

Jonas Paulius II savo mokyme išskėlė šeimos reikšmę žmogaus ir visuomenės gyvenime. Apaštališkoje Adhortacijoje *Familiaris Consortio* jis rašė: „Žmonijos ateitis ateina per šeimą“ (*Familiaris Consortio* 1994: 86). Popiežius kalbėjo apie naująją evangelizaciją šių laikų Bažnyčioje, ragino pasauliečius prisiimti atsakomybę evangelizacijos, švietimo ir socialinės veiklos sferose.

Pasaulinės jaunimo dienos, kurių iniciatoriumi jis tapo 1986 m., paruošė naują dirvą ateinančioms krikščionių kartoms, kurias jis ragino aktyviai išitraukti į Bažnyčios gyvenimą. 2000 m. Pasaulio jaunimo susitikime Romoje popiežius kvietė jaunimą būti naujojo tūkstantmečio šventaisiais. Jis skelbė:

Būkite kontempliatyvūs, mylėkite maldą; nuosekliai įgyvendinkite savo tikėjimą ir didžiadvasiškai tarnaukite savo broliams ir seserims, būkite aktyvūs Bažnyčios nariai ir taikos statytojai. Norėdami įgyvendinti šį daug reikalaujantį gyvenimo planą, ir toliau klausykite jo Žodžio, semkitės jėgų iš sakramentų, ypač iš Eucharistijos ir Atgailos. Viešpats nori, kad jūs būtumėte uolūs jo Evangelijos apaštalai ir naujos žmonijos statytojai (*Laiškai jaunimui* 2000: 91).

Jis pabrėžė, kad XXI a. krikščionys patirs daug išbandymų, bus persekiojami ir netgi žudomi dėl savo įsitikinimų, panašiai kaip ir pirmieji krikščionys, todėl ateityje jų laukia dideli iššūkiai. Viena iš Jono Pauliaus kertinių tezių, skirtų jaunimui – „Nebijok! Irkis į gilumą!“ Šis paraginimas buvo skirtas visiems krikščionims, o ypač Rytų Europos krikščionims, kurie ką tik buvo išsilaisvinę iš

geležinės uždangos ir ieškojo savo unikalaus kaip krikščionių kelio.

Šių dienų krikščioniui iškyla egzistenciniai klausimai: Kokia yra mano kaip krikščionio / kataliko vyro ar krikščionės / katalikės moters paskirtis ir pašaukimas šeimoje bei visuomenėje? Kaip šiuolaikiniame sekuliariame pasaulyje išlikti „žemės druska“? Kaip išlaikyti krikščionišką tapatybę, išlikti geru kataliku, geru krikščioniu ir geru situoktiniu? Šie *probleminiai klausimai* gvildenami straipsnyje.

Šeimos pašaukimas neatskiriamas nuo moters ir vyro pašaukimo, kurių skirtingumas išryškėja šeimoje per asmenų bendrystę. Vyras ir moteris „turi skirtingus pašaukimus, kylančius iš jų antropologinės prigimties“ (Obelenienė 2019: 197) Šeimoje, kaip mažiausioje visuomenės ląstelėje, geriausiai atsiskleidžia kiekvieno asmens pašaukimas, kuris neatsiejamas nuo kitų asmenų bendrystės ir bendradarbiavimo. Taigi santuoka – išskirtinė asmenų bendrystė, kuri, anot Jono Pauliaus II, „situoktinius sujungia tvariai meilės ir gyvenimo bendrystei, o galutinai ir specifiškai pasipildo gimdant vaikus...“ (GS 1994: 7). Popiežius savo mokymuose išryškina vyro, kaip šeimos kunigo ir globėjo, bei moters, kaip Marijos pavyzdžio, vaidmenį šeimoje. Anot Jono Pauliaus II, moters moralinė jėga ir jos dvasinė galia pasireiškia per jos pašaukimą, nes „Dievas ypatingu būdu patiki jai žmogiškąją būtybę“ (*Mulieris Dignitatem* 1988: 30). Moters savitumą ir jos kaip motinos pašaukimą padeda išryškinti vyras, esantis

šeimoje. Analogiškai, vyro, kaip sutuoktinio ir tėvo, pašaukimą padeda atskleisti moteris įkūnydama žmonos ir vaikų motinos vaidmenį. Žmogus šeimoje yra savaimė vertingas kaip asmuo dėl jo unikalumo ir nepakartojamumo, nepaisant jo statuso visuomenėje, o per jo lytiškumą dar labiau atsiskleidžia jo asmenybė. Taigi vyro ir moters, kaip sutuoktinių, „dovanojimas savęs“ šeimoje atlieka svarbiausią Kūrėjo jiems skirtą reprodukcinę funkciją ir išpildo gyvenimo bei meilės bendrystę.

Jonas Paulius II „Laiškuose jaunimui“ (2000) pateikia santuokos pašaukimo viziją. Anot jo, „rinktis santuokos pašaukimo kelią – tai diena iš dienos, metai iš metų mokytis santuokinės meilės: sielos ir kūno meilės, meilės, kuri yra „kantri, maloninga, kuri neieško sau naudos <...>, pamišta, kas buvo bloga“; meilės, kuri „su džiaugsmu pritaria tiesai“; meilės, kuri „visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa ištveria“ (plg. 1 Kor 13, 4–7). Popiežius pabrėžia, kad būtent tokia meile grįsta santuoka turės „įveikti“ viso gyvenimo išbandymą (*Laiškai jaunimui* 2000: 48) Jis ragina jaunimą savo ateitį paversti meilės atgimimu, suteikti jai žmogišką ir krikščionišką grožį, nepaisant šiuolaikinės materialistinės ir vartotojiškos civilizacijos, kuri persmelkia santuokinės meilės visumą ir atima iš jos esminį žmogiškąjį turinį (*Laiškai jaunimui* 2000: 49–50).

Laiške šeimoms *Gratissimam Sane* jis ragina sutuoktinius nebijoti reiklios ir tikros meilės, kuri „kuria asmeninį ir bendruomeninį gėrį“, kuri dovanoja kitiems (GS 1994:14). Jis kalba apie šeimą, kuri yra svarbi meilės civilizacijai, nes

sukuria glaudžius ir intensyvius ryšius tarp asmenų ir kartų. Tačiau ji yra pažeidžiama ir lengvai pasiduoda tam, kas gali susilpninti ar net sunaikinti jos vienybę ir stabilumą. Dėl tokių kliūčių šeimos nustoja buvusios meilės civilizacijos liudytojomis ir gali net tapti jos neigėjomis, tam tikru antiludijimu. Viena iširusi šeima gali sutvirtinti savotišką „anticivilizacijos“ formą, sunaikindama įvairiose srityse meilę ir neišvengiamai paveikdama visą socialinį gyvenimą (GS 1994: 13).

Šiuolaikinėje migracijos epochoje, kai dauguma šeimų gyvena atskirtos, išskyta pavojai šeimos stabilumui; imigrantai pasijunta vieniši ir apbleisti. Jiems trūksta artimųjų, šeimos ir giminaičių palaiškymo, svarbių socialinių tinklų, juos stiprinusių gimtojoje šalyje. Todėl išskyla klausimas: kokia misija šiandien tenka krikščioniškai šeimai, patiriančiai atskirties išbandymus?

Popiežius Jonas Paulius II ne kartą pabrėžia šeimos, kaip pirmosios namų bažnyčios, vaidmenį, kurioje prasideda naujosios kartos evangelizacija. Savo laiške šeimoms *Gratissimam Sane* (1994) jis iškelia maldos reikšmę šeimoje, su šeimomis ir už šeimas. Malda ypač svarbi toms šeimoms, kurioms gresia iširimasis, kurios dėl migracijos ar kitų priežasčių yra laikinai atskirtos. Jis ragina sutuoktinius melstis už savo šeimos pašaukimą, kad jie liktų ištikimi savo sandorai su Dievu, nepaisant išbandymų. Anot popiežiaus, „šeima yra Bažnyčios kelias“, todėl svarbu, kad „asmenų bendravimas“ šeimoje taptų pasirengimu „šventųjų bendravimui“ (GS 1994: 14), kur meilė „visa ištveria“ (1 Kor 13, 7). Sutuoktiniai, kaip Kristaus malonės perdavėjai ir liudininkai, Santuokos sak-

ramentą teikia vienas kitam Bažnyčios akivaizdoje. Šiuo sakramentu „jaunieji gauna Šventąją Dvasią kaip Kristaus ir Bažnyčios meilės ryšį. Tai ji yra jų sąjungos antspaudas, visada srūvantis jų meilės šaltinis, jų ištikimybę atnaujinanti jėga“ (KBK 1997: 1623). Popiežius dar kartą ragina sutuoktinius neužmiršti savo meilės priesaikos, duotos vienas

kitam Santuokos sakramento metu. Anot Jono Pauliaus II, „mylėti yra pašaukimas visų, taip pat sutuoktinių ir šeimų“. Taigi „Bažnyčioje visi vienodai yra pašaukti būti tobuli ir šventi“ (GS 1994: 14). Tokiu būdu šeima tampa maldos, evangelizacijos ir šventumo mokykla, kurioje kuriami meilės civilizacijos pirmieji daigai.

KRIKŠČIONIŠKOS ŠEIMOS PAŠAUKIMAS IR MISIJA BAŽNYČIOJE IR PASAULYJE

Jonas Paulius II posinodiniame apaštališkame paraginime *Christifideles Laici* (1988) nagrinėja pasauliečių pašaukimo bei misijos bažnyčioje ir pasaulyje klausimus. Pasauliečiai čia yra tapatinami su krikščioniška šeima plačiąja prasme. Popiežius pastebi, kad daugelis šalių, kuriose krikščioniškas gyvenimas klestėjo šimtmečiais, šių dienų visuomenėje „dėl plintančio indiferentizmo, sekuliarizmo ir ateizmo patiria sunkių išmėginimų, o kartais ir radikalių pokyčių“ (CL 1994: 34). Labiau nei atviras ateizmas popiežių neramina tokie reiškiniai kaip sekuliarizacija, sektų plitimas, visiškas ryšio su Dievu nebuvimas net rimčiausių gyvenimo problemų akivaizdoje, kurie skatina dvasinio ir moralinio paveldo nykimą. Anot popiežiaus, „tik nauja evangelizacija gali garantuoti“ tyrą ir gyvybingą tikėjimą, vedantį į autentišką laisvę. Jis pastebi poreikį atkurti žmonių visuomenės krikščionišką audinį, kuris neįmanomas „neatkūrus šalių ir tautų bažnytinių bendruomenių krikščioniško audinio“. Šį Bažnyčios uždavinį jis paveda atlikti pasauliečiams, ragindamas juos liudyti, kad krikščionių tikėjimas padeda išsamiai

atsakyti į iškilusias gyvenimo problemas, su kuriomis susiduria kiekvienas žmogus ir visuomenė (CL 1994: 34).

Popiežius dar kartą kreipiasi žodžiais, kuriais pažymėjo savo ganytojo tarnybos pradžią:

Nebijokite! Atverkite, plačiai atverkite duris Kristui! Atverkite jo išganingai galiai valstybių, ekonominių, politinių sistemų sienas, plačias kultūros, civilizacijos, pažangos erdves! Nebijokite! Kristus žino, „kas yra žmoguje“. Jis vienas! O šiandien žmogus taip dažnai nežino, kas jame yra, kas yra jo proto ir širdies gelmėje. Taip dažnai jis netikras dėl savo gyvenimo žemėje prasmės. Jį drasko netikrumas, peraugęs į nevirtį. Tad leiskite – prašau, nuolankiai ir su viltimi maldauju – leiskite Kristui prabilti į žmogų. Tik jis turi gyvenimo, taip, amžinojo gyvenimo žodžius (Jonas Paulius II 1978: 947).

Durų atvėrimas Kristui, jo priėmimas, anot popiežiaus, yra vienintelis kelias, vedantis prie žmogaus pripažinimo ir jo vertės iškelimo. Evangelijos ir kasdienio gyvenimo sintezė – tai puikiausias ir įtikinamiausias pasauliečių liudijimas, kad ne baimė, o Kristaus ieškojimas ir buvimas su juo lemia gyveni-

mo stilių ir žmogaus augimą, naujus egzistencijos būdus, labiau atitinkančius žmogaus kilnumą (CL 1994: 34). Jonas Paulius II skelbia kiekvienam krikščioniui svarbią žinią, kad Dievas myli žmogų ir primena, kad „kiekvienas krikščionis gali ir privalo žodžiu ir gyvenimu skelbti: Dievas tave myli, Kristus atėjo dėl tavęs, Kristus tau yra „Kelias, Tiesa ir Gyvenimas“ (Jn 14, 6).

Anot popiežiaus, „naujoji evangelizacija, nukreipta ne tik į asmenis, bet ir į visas žmonių grupes, gyvenančias įvairiose situacijose, aplinkose ir kultūrose, turi tikslą formuoti brandžią bažnytinę komuniją, kurioje tikėjimas reikštųsi ir būtų įgyvendinamas kaip ryšys su Kristaus asmeniu ir jo Evangelija, kaip susitikimas ir sakramentinė komunija su Kristumi, kaip gyvenimas meilės ir tarnybos dvasia (CL 1994: 34).

Jonas Paulius II ragina pasauliečius asmeniniu pavyzdžiu ir veikla prisidėti gerinant tarpusavio santykius tarp skirtingų religijų išpažinėjų. Ypač tai aktualu šiandien, kai Bažnyčia gyvena tarp įvairias religijas išpažįstančių žmonių. Taigi pasauliečiai tiek savo tėvynėje, tiek išėivijoje raginami skirtingas religijas išpažįstantiems žmonėms būti Viešpaties ir jo Bažnyčios ženklų. Popiežius pabrėžia, kad religijų dialogas ypač svarbus, kai jis „žadina meilę ir tarpusavio pagarbą, pašalina ar bent susilpnina skirtingų religijų išpažinėjų išankstinius nusistatymus, stiprina tautų vienybę ir bičiulystę“ (CL 1994: 35).

Jonas Paulius II iškelia dar vieną esminį pasauliečių gyvenimo ir misijos uždavinį – pašaukimą nuolat augti, bręsti ir duoti vis gausėnesnius vaisius. Popiežius

pabrėžia krikščioniškąjį ugdymą kaip nuolatinį asmeninės brandos ir panašėjimo į Kristų procesą. Jis nurodo, kad pasauliečių ugdymas turi tapti *vienu iš* prioritetinių vyskupijos uždavinių ir įeiti į sielovados programas taip, kad visos bendruomenės (kunigų, pasauliečių ir vienuolių) jėgos susijungtų dėl šio tikslo (CL 1994: 57).

Pasauliečių ugdymu siekiama, kad jie kuo geriau atskleistų savo pašaukimą ir, vykdydami savo misiją, vis tvirčiau ryžtųsi juo gyventi. Anot Jono Pauliaus II, amžinasis Dievo planas kiekvienam mūsų apsiereiškia tik palengva, istoriškai kintančio mūsų gyvenimo ir jo įvykių raidoje. Konkreti Viešpaties valia, susijusi su mūsų gyvenimu, atpažįstama atidžiai ir pasirengus ją vykdyti, išsiklausant į Dievo žodį ir Bažnyčios mokymą, ištvėringai meldžiantis, naudojantis išmintingu ir rūpestingu dvasiniu vadovavimu, su tikėjimu išvelgiant gautus talentus ir dovanas, taip pat visuomenines ir istorines situacijas, kuriose gyvename (CL 1994: 58).

Popiežius pabrėžia, kad kiekvieno pasauliečio gyvenime būna ypač svarbių ir lemiamų momentų, kuriais atpažįstamas Dievo pašaukimas ir prisiimama Dievo patikėta misija. Tokiems momentams jis priskiria brendimo ir jaunystės metus. Anot Jono Pauliaus II, neužtenka žinoti, ko Dievas nori iš kiekvieno įvairiomis gyvenimo aplinkybėmis, bet reikia dar ir vykdyti tai, ko Dievas nori. Jis primena Marijos pasakytus žodžius patarnavusiems prie stalo žmonėms Kanoje: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (Jn 2, 5). Taigi norint ištikimai elgtis pagal Dievo

valią, reikia turėti tam gebėjimą ir jį nuolat ugdyti (CL 1994: 58).

Jonas Paulius II išryškina integralų pasauliečių ugdymą išlaikant vienybę tarp dvasinio gyvenimo vertybių ir pasaulietinio gyvenimo. Savo pašaukimo ir misijos atradimas bei įgyvendinimas reikalauja vienybės tarp pasauliečių, kaip Bažnyčios narių, bei jų, kaip visuomenės piliečių gyvenimo, apimančio šeimą, darbą, visuomenės santykius, politinius ir kultūrinius įsipareigojimus. Popiežius pažymi, kad „kiekviena veikla, kiekviena situacija, kiekviena konkreti įsipareigojimo forma, pvz., profesinė kompetencija ir solidarumas darbo vie-

toje, meilė, atsidavimas, dalyvavimas vaikų auklėjime šeimoje, visuomeninė ir politinė tarnyba, tiesos gynimas kultūroje, – visa tai yra apvaizdos teikiamos galimybės „tikėjimo, vilties ir meilės pratyboms“ (CL 1994: 59). Prie mūsų laikotarpio klaidų popiežius priskiria prarają tarp daugelio žmonių išpažįstamo tikėjimo bei jų kasdienio gyvenimo. Jis pabrėžia, kad tikėjimas, netampantis kultūra, „nėra tikėjimas, priimtas iki galo, visiškai permąstytas, išgyventas su derama ištikimybe“ (CL 1994: 59). Taigi integralus pasauliečių ugdymas, apimantis visą žmogaus asmenybę, tampa siekiamybe ugdant brandžią krikščionio asmenybę.

IŠVADOS

Jono Pauliaus II mokyme krikščioniška šeima suvokiama dvejopai – kaip sutuoktinių pora ir visuotinė Bažnyčia, t. y. Dievo tauta. Kiekviena iš jų atlieka unikalią misiją. Jonas Paulius II „Laiškuose jaunimui“ pateikia kantrios santuokinės meilės, „įveikiančios“ viso gyvenimo išbandymus ir kuriančios meilės civilizaciją, viziją (*Laiškai jaunimui* 2000: 48). Sutuoktinių „savęs dovanojimas“ šeimoje atlieka svarbiausią Kūrėjo jiems skirtą reprodukcinę funkciją ir išpildo gyvenimo bei meilės bendrystę. Laiške šeimoms *Gratissimam Sane* jis pabrėžia reiklį ir tikrą sutuoktinių meilę, kuriančią asmeninę ir bendruomeninę gėrį (GS 1994: 14), užmezgančią glaudžius ir intensyvius ryšius tarp asmenų ir kartų. Jis iškelia šeimos, kaip pirmosios maldos mokyklos ir namų bažnyčios svarbą, ragina sutuoktinius melstis už savo šeimos pašaukimą, kad liktų ištikimi savo

sandorai su Dievu. Anot popiežiaus, „šeima yra Bažnyčios kelias“, todėl svarbu, kad „asmenų bendravimas“ šeimoje taptų pasirengimu „šventųjų bendravimui“ (GS 1994: 14).

Krikščioniškos šeimos, kaip visuotinės Bažnyčios, misija – „saugoti tikėjimo lobį“ (KBK 1997: 5), kurį Viešpats patikėjo savo bažnyčiai; įsitraukti į naująją evangelizaciją, apimančią ne tik asmenis, bet ir žmonių grupes. Jos tikslas – formuoti brandžią krikščionių bendruomenę, kurioje tikėjimas būtų įgyvendinamas kaip susitikimas su Evangelija ir Kristumi, kaip gyvenimas meilės ir tarnybos dvasia. Pagrindinis pasauliečių misijos uždavinys – stiprinti pašaukimą, kad jis nuolat augtų, bręstų ir duotų vis gausesnių vaisių. Taigi krikščioniškasis ugdymas suvokiamas kaip nuolatinis asmeninės brandos ir panašėjimo į Kristų procesas.

Literatūra

- Baniulis Algis. 2007. Dievo gailingumo skelbimas Jono Pauliaus II mokyme. *Soter* 23 (51): 22.
- Baniulis Algis. 2008. Jono Pauliaus II mokymas Bažnyčios švietimo kontekste. *Soter* 26 (54): 7–20.
- Baniulis Algis. 2006. Popiežiaus Jono Pauliaus II mokymo centre – Kristus. *Soter* 20 (48): 23–37.
- Boruta Jonas. 2005. Jonas Paulius II. *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. T. VIII. Vilnius: MELI.
- CL – Popiežius Jonas Paulius II. 1994. *Posinodinis apaštališkasis paraginimas „CHRISTIFIDELES LAICI“*. Vilnius: Aidai.
- Delaney David H. 2005. *A theology of Fatherhood in the Thought of Karol Wojtyła /John Paul II*. Dissertations & Theses The Catholic University of America: ProQuest Dissertations Publishing, 3169848.
- FC – Jonas Paulius II. 1994. *Apaštališkoji adhortacija FAMILIARIS CONSORTIO*. Vilnius: Lumen.
- Jonas Paulius II. 1978. Homilija pradedant popiežiavimą (1978 spalio 22). *AAS* 70 (1978): 947.
- Joannes Paulus II. 2000. *Popiežiaus Jono Pauliaus laiškas jaunimui*. Vilnius: Katalikų pasaulis.
- John Paul II. 1988. Apostolic Letter *MULIERIS DIGNITATEM* on the dignity and vocation of women on the occasion of the Marian year. <http://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/apost_letters/1988/documents/hf_jp-ii_apl_19880815_mulieris-dignitatem.html> [žr.: 2020 09 31]
- Katalikų bažnyčios katekizmas*. 1997. Kaunas: Tarpdiecinė katechetikos komisijos leidykla.
- Kėvalas Kęstutis. 2008. Demokratijos stiprinimas įgalinant visuomenės asmenybiškumą pagal Joną Paulių II. *Krikščioniškosios vertybės postmodernioje visuomenėje*. Konferencijos medžiaga. Kaunas: Technologija: 71–77.
- Moreno Rolando. 2014. The Communal Nature of Marriage and the Missionary Dimension of the Domestic Church. *Antiphon: A journal for Liturgical Renewal* 18 (1): 48–68.
- Moreno Rolando. 2019. John Paul II's vision of family and marriage for the New Evangelization. *The Catholic World Report*. 2019-10-22. <<https://www.catholicworldreport.com/2019/10/22/john-paul-ii-s-vision-of-family-and-marriage-for-the-new-evangelization-2/>> [žr.: 2020 10 20]
- Obelenienė B. 2019. Raktiniai žodžiai pagarbaus santykio tarp vyro ir moters atkūrimo link. *Logos-Vilnius* 86: 192–198.
- GS – Popiežius Jonas Paulius II. 1994. Laiškas šeimoms *GRATISSIMAM SANE* 1994-02-02.
- Letter to families *Gratissimam Sane*. 2001. From Pope St. John Paul II. 1994-02-02. New Haven, CT: Knights of Columbus Supreme Council. <<https://catholicebooks.wordpress.com/2018/02/02/online-text-letter-to-families-gratissimam-sane-by-pope-st-john-paul-ii/>> [žr.: 2020 09 25]
- Wojtyła Karolis. 1994. *Meilė ir atsakomybė*. Vilnius: Alka.